

A járásban:

Szolidaritási és barátsági akció

A Hazafias Népfrent Országos Tanácsának felhívására kapcsolódva a KISZ szegedi járási bizottsága **őszi antiimperialista szolidaritási és barátsági akciót** szervez. A rendezvénysorozat keretében a járás valamennyi községében a KISZ- fiatalok politikai tartalmú műsoros esteket tartanak **Chiléért, Corvalánért!** címmel. A fiatalok tiltakozási íveken aláírásokat gyűjtenek, ezzel bekapcsolják az akcióba szinte az egész járás lakosságát.

A rendezvénysorozatot szolidaritási stafétának is nevezhetnénk, mivel október 21-től egymást követő napokon tartják a községi programokat.

Az őszi akciósorozat célja, hogy a KISZ politikai eszközeivel, sajátos módszereivel fokozza a tiltakozást, erősítse a szolidaritás érzését, mélyítse a népek közötti barátságot és együttműködést. Az akció keretében KISZ-Komszomol találkozót is rendeznek Mórhal-

mon, szolidaritási plakátpályázatot hirdettek, a legsikeresebb pályamunkákat kiállításban mutatják be. A rendezvények utolsó dátuma november 6-a, ekkor Szatymazon az egész járás fiataljai részére nagyszabású programot terveznek. Politikai-vetélkedő, szavalóverseny, amatőr képzőművészeti kiállítás vezeti be a fiatalok nagygyűlését, melynek keretében köszöntik a DIVSZ megalakulásának 30. évfordulóját is.

Dürrenmattot játszunk

Játékmester és Edgar: Básti Lajos

Edgar természetes alakja fogadott. A Bartók művelődési központ nagytermében, majd elgázoltam a pamlagot, ahol feküdt, pillanatra megdöbbentem, a cigaretta is megállt kezében, aztán tévován befejezte a mondatot. Játék közben érkeztem, s ha így adódott, a próbavezető, **Jachinek Rudolf** cigarettaszünetet rögtönzött — **Básti Lajos** tehát újra rágyújthatott.

Szegeden a hétvége slágerének ígérkezik vendégjátéka, sokan keresik a bérletlen kívüli előadások jegyét. A rendező **Marton Endre** ma érkezik, Básti tegnapról próbál, szegedi partnereivel, természetesen nem először, az előkészületek hetekkel korábban kezdődtek a szombati **Dürrenmatt-premierre** a **Játsszunk Strindberg**-re. A **Haláltánc** ugyancsak Bástival ment három éve a Pesti Színházban, s két szezontól siker vele a Dürrenmatt-változat is. A **Katona József Színházban**, amit az aluljáró építése miatt átmenetileg bezártak, így az előadás a Nemzeti repertoárjában folytatja karrierjét, természetesen kevesebbet megy majd a zsűfolt program miatt. Így kerülhetett sor Básti Lajos szegedi vendégeskedésére, persze, alapos egyeztetések nyomán, hiszen játszik még a **Lear királyban**, a **Bánkban**, a **VII. Gergelyben** és az **Utolsó utáni éjszakában** is. A próba színhelyén, kártyasztalnál beszélgetünk:

— Dürrenmatt darabja az elmúlt negyedszázad egyik legsikeresebb műve. Történetéről talán érdekes, ha elbandom, bázei dramaturgként kérte föl a színigazgató, fordítsa le újra Strindberg Haláltáncát. Pár hét

után azt válaszolta, inkább újat ír. A körmondatokat tömönatokká zsugorította, s mindjárt olyan vértömlesztést adott a darabnak, hogy modern színpadi nyelve születte. Hidat vert Dürrenmatt a XIX. és XX. század közé, s cinikus szemüvegén át egyszeriben nyilvánvalóvá vált, a strindbergi tételek lényegében érvényesek a XX. századi házasságokra is.

— Milyennek ígérkezik a szegedi előadás?

— Itt is szünet nélkül játszunk. Öröm együtt dolgozni két szegedi partneremmel, **Barta Máriával** és **ifj. Újlaky Lászlóval**, nem kötelező udvariasságból mondom, teljesen reális értékelés szerint: valóban kitűnőek.

— A színlap játékmesterei minőségben is fölűnteti.

— Marton Endre rendezése eddig 112 táblás házat ért meg Pesten. Az eredeti után természetesen legmesszebbmenőkig figyelembe

vesszük a két szegedi színész egyéniségét, ugyanakkor a tartalom, a szándék, az indulat, a magatartás azonos. A játékmester feladata megteremteni, vigyázni ezt a dialektikát.

— Hallhatunk valamit korábbi szegedi élményeiről?

— Egyik legkedvesebb a szabadtéri játékok nagy sikere, **Az ember tragédiájával**. **Major Tamás** rendezésében éjszakákon át próbáltunk a Tömörkény gimnázium udvarán, az öreg eperfa alá-rábólintottak **Madách** magasztos gondolataira. **Marton Endrével** a **Budai Nagy Antalban** szerepeltem. Tavaly az orvosgyógyintézet pincelubjában rémek szemű és fülű, kitűnő ifjúság fogadott, még az utcai ablaknál is guggoltak. És két hét múltán visszahívtak, immár nagy előadótérben, önálló estet adtam.

Megköszöntem a villámlétezőt, folytattam a próbát. A hét végén szép sorozat után „költözik” ismét a szegedi színházba **Friedrich Dürrenmatt**. Az elmúlt években játszottak itt a **János királyt**, az **Angyal szállt le Babilonba** című darabját, szabadkaiak mutatták be a **Nagy Romulust** és operai élmény is idézte **von Einem** művében, **Az öreg hölgy látogatásában**.

N. L.

Szakmunkásokból egyetemisták

Hétfőn és kedden kilenc „tanuló”-val többen koptatták a Ságvári gimnázium lépcsőit, mint egyébként. Ez persze, a különben is túlszűfolt épület szürke hétköznapjain nem sokat változtat, annál többet jelent azonban annak a kilenc fiatalnak, akik reggel 8-tól délután fél ótig nem az üzemben, hanem az iskolában töltik el ezt a két napot.

Itt vertek ugyanis sátrat a szakmunkások jogi kari egyetemi felvétellel előkészítő tanfolyamának Csongrád megyei hallgatói.

— A tanfolyam először műszaki szakterületen indult — mondja **dr. Valkusz Pál**, a csoport helyi vezetője. — A kedvező tapasztalatok után kiterjesztették közgazdasági és jogi szakterületre is. Mi az utóbbi szak gazdáit vagyunk. De csak itt Szegeden. Emellett ugyanis hasonló munka folyik még Budapesten, Győrben, Debrecenben és Miskolcon. A tanfolyam legfőbb irányítója az Eötvös Loránd Tudományegyetem.

— Kik vehetnek részt a foglalkozásokon?

— A tanfolyamra a hallgató munkahelyének jelölése alapján kerülhet. A vállalat a SZOT, a KISZ KB és a szakminisztériumok által közösen meghatározott létszámban küldhet hallgatót. Nálunk érettségivel nem rendelkező makói, vásárhelyi, szentesi és szegedi szakmunkások tanulnak. 8 férfi és egy nő. Átlagéletkoruk 24 év.

— Mit tanulnak, s hogyan juthatnak az egyetem jogi karára szakmunkástanítványai?

— Az előkészítő tanfolyam két részből áll, levelezőoktatásból, és úgynevezett intenzív oktatásból. Előbbi Szegeden folyik, hétfőn és kedden, napi 8–8 órában. Itt, a Ságvári gimnázium tanárai, a JATE Filozófiai Tanszékének, s az ELTE Jogi Karának egy-egy oktatója tanít történelmet, irodalmat, nyelvtant, marxizmus-leninizmust és állampolgári ismereteket. Az intenzív oktatás az egész tanévre szét-

szórva kisebb óraszámokban Budapesten folyik, ahol az említettek kivül tanulnak még a hallgatók latint, matematikát és földrajzot. Augusztus 16. és 19-e között a záróvizsga dönt arról, hogy kik felelnek meg a követelményeknek, vagyis, kik azok, akik **felvételi vizsga nélkül** beiratkozhatnak a megfelelő egyetem jogi karára.

— Milyen kedvezményeket biztosítanak a munkahelyek? — kérdeztük a hallgatóktól.

Válasz helyett a tanulmányi szabályzatot mutatják: „...a hallgatók részére munkaadójuk a levelező-konzultációs foglalkozásokon való részvétel érdekében fizetett szabadnapot biztosít, és megtéríti a foglalkozások-

ra történő utazás költségeit”.

— Hasonló térítést, támogatást nyújtanak a vállalatok az intenzív oktatások időtartamára is — teszik hozzá azután előszóban is.

Tandíj nincs, csupán a jegyzeteket kell önköltségen áron megvásárolniuk.

A foglalkozások szeptember 22-én kezdődtek, a munka tartalmáról még nem sok érdemlegeset mondhatunk. Egy azonban bizonyos: a hallgatók szorgalma, tudás-szomja, igyekezete a legbiztosabb záloga annak, hogy pártunk és kormányunk közművelődés-politikája, a fizikai dolgozók továbbtanulásának támogatása valós társadalmi igényt elégít ki.

Cs. Farkas István

Premier Firenze előtt — Szegeden

Moldován Domokos estje

Az ország legkülönbözőbb részein tűnik fel. Magnóval a hóna alatt utazik vonaton, buszban, szekéren és teherautón. Jártában-keltében szóbaáll mindenkivel, érdeklődik a sorsok, a szokások felől. Különös érzékkel tudja szóra bírni az embereket, a beszélgetésekből azután kiválogatja, írásban rögzíti a jellemző részleteket. A magyar naiv művészek életútja, a még élő babonák, népszokások bontakoznak ki **Moldován Domokos** jegyzeteiből, hogy alkalomadtán a film nyelvén szólaljanak meg.

A fiatal filmrendezőt és néprajzkutatót sok szál fűzi Szegedhez. Nemcsak az, hogy immár másodszer találkozott a város közösségével az újszegedi November 7. művelődési központban. Első dokumentum-portréfilmjét a Szegeden élt Süli András parasztfestőről készítette, munkájával itt nyert második díjat 1968-ban az első Országos

Néprajzi Filmszemlén. Süli András alakja visszatér a később forgatott kilencrészes **Magyar Naiv Művészek** sorozatában is. (Ezt a filmjét a Budapesti Művészeti Hetek programjában a pesti Toldi stúdiómoziban mutatták be először, kedden este a November 7. művelődési központ közönsége is láthatta.)

A portréorozatot vándorútja ezzel sem ért véget, decemberben a szociológiai és dokumentumfilmek firenzei fesztiválján képviseli Magyarországot, az ugyancsak kedden bemutatott, nagyszerű **Szerelmi varázslásokkal**. A szerelemmel kapcsolatos misztériumokat és babonákat rögzítő filmben, a szerzők a ma is élő, pogány korból származó népszokások mozgatórugói. Egyedülálló — a téma nehézsége miatt eddig feldolgozatlan — vállalkozás a film: a szerelmi varázslások Moldován előtt nem lettek sem néprajzos, sem szociológus kutatóra. Ha a filmet nem támasztanák alá valóságos dokumentumok, a benne felelevenített szerelmi praktikákat hitetlenkedve csodálnánk. Moldován kifejező képi nyelvre ültette át a varázslásokat, egyszerű zenekísérettel segítségével éri el, hogy a nézők maguk mondják ki, fogalmazzák meg a tanulságot: még sok ember sorsát torzízza el a babona. (A színes kisfilmből hamarosan egész estét betöltő játékfilm készül.)

Moldován Domokos gyűjtőútjainak anyagát, néprajzi dokumentumait — köztük a Vankóné Dudás Juli galgalmácsi parasztfestő asszonyról készült portré, a Kodály Zoltán emléket megőrkítő és a magyar fazekasok tevékenységét bemutató film jegyzeteit és forgatókönyvét — Kecskemétnak ajándékozta, hogy az általa alapított Magyar Naiv Művészek gyűjteményét megalapozzák.

A November 7. művelődési központban vetített filmetek tegnap este Tápén is bemutatották, ma Gyulán és Békéscsabán, holnap pedig Hódmezővásárhelyen láthatja a közönség. A Magyar Naiv Művészek portréorozat forgatókönyvét nyomtatásban közli a novemberi Forrás.

Ladányi Zsuzsa

L. Zs.

KAPUPÉNZ

A keddi esti — a Budapesti Művészeti Hetek programjában vetített — **KapupéNZ** című tévétájké nehéz feladat elé állított. Mert nem könnyű arról írni, ami nagyon tetszett, s **Véski Endrének** a házmasterlányért írt rekviemje első perctől az utolsóig érdekes és megkapó volt számomra. Könnyebb a helyzet, amikor már a készülék előtt ülve felfedez az ember valamit zökkenőt, valami zavart vagy ellentmondást, amikor úgy érzi, figyelmének minden kis morzsáját össze kell gyűjtenie, hogy követni, érteni tudja a szerző szándékát.

A **KapupéNZ** bármennyire újszerű alkotás is, pillanatára sem hagy bizonytalanságban, villanásnyi időre sem enged elkalandozni a szemet, a gondolatokat, az idegrendszert. Groteszk, már-már abszurdításba hajló jeleneitől kibontakozó gondolata — a háború eltorzítja a jeleneiket, megalkuvásra, hazugságra kényszeríti az embereket — mindvégig hitelesen szól. A háború utolsó néhány napjának — megtör-

tént vagy sem, mindenesetre hihető — történetét varázsolta elénk az író.

Népszerű dramaturgiai ötlettel indult a játék, Szereplői sárgult, viharvert fényképekről léptek elénk. Egy budapesti bérház szűk, a külvilágtól szinte légmentesen elzárt világában öltöttek testet, hogy elpanaszolhassák sorsukat, fáradt vagy hadakozó szavak mögül felviláglathassák teljes életüket. A történet középpontjában a kopott veréb külsejű házmasterlány áll, köré csoportosítva bontakozik ki a többiek jelleme, s egyben az ő figurája az értékmérő: a humánus pusztulásának, a jónak és a rossznak, a szépnek és a visszataszítóknak örökös mrtérendszerében. Hétköznap, látszatra szürke ember, nem tragédiába illő jellem. S miért válhatott főszereplővé? Mert a pusztulásban, az általános megalkuvásban és megfélemlítésében is megtudta őrizni emberségét, a különös helyzetben szinte groteszkül ható tisztaságát.

Ritkán lehetünk annak tanúi, hogy az író elképzelése a

Tapétavásár 60 százalékos engedménnyel

Amíg a készlet tart

SEGED, LENIN KÖRÚT 37. SZ. ALATTI PAPIRBOLTJÁBAN.

Most vásároljon, óriási választékból válogathat!

H